

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM I-Erbgħa, 22 ta' Ġunju, 2016

Kawża Nru. 30

Rik. Nru. 603/15JRM

EROS TRADING LIMITED (C – 7604)

VS

DIRETTUR ĠENERALI DWANA

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fid-19 ta' Ġunju, 2015, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, il-kumpannija attriċi talbet li din il-Qorti (a) issib li d-deċiżjonijiet kollha tal-intimat li ma jilqax il-valutazzjonijiet dikjarati minnha u kif ukoll il-fatt li l-istess Direttur Ġenerali mħarrek ma tax deċiżjonijiet fuq l-oġġezzjonijiet imqajmin minnha minkejja li ntab biex jagħmel dan fi protest ġudizzjarju mressaq minnha, jikkostitwixxu deċiżjonijiet irragonevoli u *ultra vires* li jiksru d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 469A(1)(b) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; (b) issib li d-Direttur Ġenerali imħarrek ħati tad-danni mġarrbin minnha minħabba l-imġiba tiegħu kif premess; (ċ) tillikwida d-danni mġarrbin minnha minħabba l-imġiba tad-Direttur Ġenerali mħarrek; u (d) tikkundanna lid-

Direttur Ġenerali m'harrek iħallasha d-danni hekk likwidati. Talbet ukoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tas-16 ta' Lulju, 2015, li bih ordnat in-notifika lid-Direttur Ġenerali m'harrek u tat direttivi lill-kumpannija attriċi dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tagħha;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mid-Direttur Ġenerali m'harrek fit-12 ta' Awwissu, 2015, li biha u għar-raġunijiet hemm imsemmija, laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li din il-Qorti ma għandhiex is-setgħa li tisma' u taqta' l-kawża billi l-kontestazzjonijiet li qiegħda tagħmel il-kumpannija attriċi messhom saru quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva għall-finijiet tal-artikolu 9 tal-Kapitolu 337 tal-Liġijiet ta' Malta, u li għaldaqstant l-artikolu 469A tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta ma jgħoddx għall-każ li tressaq quddiem il-Qorti. Fil-mertu, laqa' billi qal li l-uffiċjali tad-Dwana li kienu involuti wettqu tajjeb u b'ħarsien tal-liġi l-ispezzjonijiet tal-merkanzija importata mill-kumpannija attriċi fi kwantitajiet kbar u ta' spiss matul żmien sostanzjali minn pajjiżi barra mill-Unjoni Ewropeja. Żied jgħid li, bil-liġi, jaqa' fuq il-kumpannija attriċi bħala importatriċi, l-obbligu li tagħti t-tagħrif kollu dwar il-ħwejjeġ li timporta u huwa minn hemm 'l hemm li d-Dipartiment jista' jibda jagħmel l-aċċertamenti u jniedi l-istħarriġ tiegħu. L-imħarrek qal li, mill-istħarriġ li sar min-nies tad-Dipartiment tiegħu, ħargu diskrepanzi sostanzjali fil-valur dikjarat tal-ħwejjeġ importati u kien minħabba f'hekk li ħareġ bosta '*post entries*' li issa l-kumpannija attriċi qiegħda tattakka b'din il-kawża u li nħadmu skond il-kriterji tat-Tielet Skeda tal-Kap 337, minbarra li l-valur tal-merkanzija jagħmel impatt dirett fuq l-ammont ta' dazju ta' importazzjoni li jiskatta. Temm jgħid li kien qiegħed jiċħad bil-qawwa kollha x-xilja tal-kumpannija attriċi li huwa jew dawk ta' taħtu kienu mxew b'mod irragonevoli jew lil hinn mis-setgħat mogħtijin lilhom mil-liġi;

Rat id-degriet tal-11 ta' Novembru, 2015¹, li bih ordnat li ssir it-trattazzjoni tal-ewwel eċċezzjoni preliminari tad-Direttur Ġenerali m'harrek u tat lill-partijiet żmien biex iressqu s-sottomissjonijiet dwarha bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpannija attriċi fil-21 ta' Jannar, 2016²;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mid-Direttur Ġenerali m'harrek fit-2 ta' Marzu, 2016³, bi tweġiba għal dik tal-kumpannija attriċi;

¹ Paġ 18 tal-proċess

² Paġġ. 19 sa 21 tal-proċess

³ Paġġ. 23 – 5 tal-proċess

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tad-19 ta' April, 2016, li bih ħalliet il-kawża għallum għas-sentenza dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-imħarrek;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża ta' sħarriġ ġudizzjarju. Il-kumpannija attriċi (minn issa 'l hemm imsejha "Eros") tilminta li d-Direttur Ġenerali mħarrek mexxa ħażin u b'mod abbużiv magħha u lil hinn mil-liġi meta ħa żmien irragonevoli biex jeżamina l-oġġetti minnha importati f'Malta u jiddetermina d-dazju dovut; meta ma laqax id-dikjarazzjonijiet tagħha dwar kemm kienu jiswew il-ħwejjeġ minnha importati u ħarġilha b'mod regolari '*post entry claims*'; meta ċaħad l-oġġezzjonijiet tagħha għall-imsemmija stejjem u ċaħad li jgħidilha b'liema kriterji wasal għalihom fil-ħruġ tal-istess '*post entry claims*' u dan bi ħsara kbira għaliha billi ma tistax tkun taf minn qabel kemm huwa d-dazju li jmissha tħallas u jekk l-importazzjoni ta' dawk il-ħwejjeġ hiji ekonomikament f'lokha; meta l-ħwejjeġ minnha importati f'Malta qegħdin jinżammu mid-Dipartiment tad-Dwana sakemm jitħallas id-dazju arbitrarjament mitlub mid-Direttur imħarrek; u meta l-istess imħarrek naqas li jwegibha għat-talbiet tagħha biex jiċċaralha l-ilmenti u l-oġġezzjonijiet tagħha jew biex jieħu deċizzjonijiet dwar it-talbiet tagħha;

Illi għal din l-azzjoni, l-imħarrek Direttur Ġenerali laqa' billi, b'mod preliminari, qal li din il-Qorti ma għandhiex is-setgħa li tisma' u taqta' l-kawża billi l-kontestazzjonijiet li qiegħda tagħmel Eros messhom saru quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva għall-finijiet tal-artikolu 9 tal-Kapitolu 337 tal-Liġijiet ta' Malta, u li għaldaqstant l-artikolu 469A tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta ma jgħoddx għall-każ li tressaq quddiem il-Qorti. Laqa' wkoll b'eċċezzjonijiet fil-mertu;

Illi din is-sentenza qiegħda tingħata dwar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari;

Illi bħala fatti jew provi fattwali sa issa ma tressqu xejn mill-ebda waħda mill-partijiet fil-kawża. Jidher biss, mill-premessi tar-rikors promotur, li Eros timporta ħwejjeġ tal-ilbies, żraben u roti minn barra minn Malta u minn pajjiżi barra mill-Unjoni Ewropeja u żżid tgħid li hija terġa' tesportahom fi bnadi oħrajn tal-Unjoni Ewropeja. Minħabba fl-orijini ta'

dawn il-ħwejjeġ importati, id-Direttur imħarrek jitlob u jiġbor id-dazju tal-importazzjoni⁴;

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-eċċezzjoni taħt eżami jidher li l-eċċezzjoni tad-Direttur Ġenerali mħarrek tinbena fuq id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 469A(4) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta li jgħid li l-azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju maħsuba f'dak l-artikolu ma tistax issir meta l-mod ta' kontestazzjoni jew ta' ksib ta' rimedju dwar xi att amministrattiv partikolari quddiem qorti jew tribunal jiġi provdut dwaru f'xi liġi oħra;

Illi fil-każ li l-Qorti għandha quddiemha, id-Direttur Ġenerali mħarrek jgħid li l-liġi nnifisha tagħti r-rimedju għall-ilmenti li Eros tqajjem f'din il-kawża u dan tagħmlu billi tgħid li kull persuna li tħossha aggravata b'deċiżjoni tal-Kummissarju, għandha minnufih tagħmel talba bil-miktub lill-Kummissarju għar-reviżjoni ta' dik id-deċiżjoni fi żmien tletin (30) jum min-notifika ta' dik id-deċiżjoni. F'każ li l-persuna tibqa' tħoss ruħha aggravata bid-deċiżjoni finali tal-Kummissarju, hija jkollha dritt ta' appell quddiem it-Tribunal ta' Reviżjoni Amministrattiva fi żmien tletin (30) jum min-notifika lilha tal-aħħar deċiżjoni tal-Kummissarju⁵. Għalkemm il-liġi ssemmi lill-Kummissarju (tat-Taxxi) id-Direttur Ġenerali mħarrek huwa l-persuna li, għall-finijiet tal-Att dwar id-Dazji ta' Importazzjoni, ngħata s-setgħa espressa li jagħmel minflok il-Kummissarju għall-eżekuzzjoni tal-imsemmi Att⁶;

Illi min-naħa tagħha, Eros tgħid li, filwaqt li l-artikolu 469A(4) irid jingħata tifsira ristretta ladarba huwa eċċezzjoni għar-regola li parti għandha tgawdi jedd għal aċċess għal qorti jew tribunal, ir-rimedju li jsemmi l-imħarrek fl-eċċezzjoni tiegħu mhuwix rimedju effettiv u ma kellu l-ebda għażla oħra għajr li jersaq quddiem din il-Qorti bl-azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju. Dan jgħidu minħabba li huwa qiegħed jikkontesta l-mod kif id-Direttur Ġenerali mħarrek ġab u qiegħed iġib ruħu magħha f'bosta drabi li hija timporta l-merkanzija f'Malta u li dawn l-ilmenti mhumix dawk li jaħseb għalihom l-artikolu 9 tal-Att. Eros tgħid li dak l-artikolu jgħodd biss meta persuna ma taqbilx mal-kwantifikazzjoni li d-Direttur Ġenerali jagħmel meta jikkalkola d-dazju dovut. Minbarra dan, iżżid tgħid li parti mill-ilmenti tagħha jirrigwardaw in-nuqqas tad-Direttur Ġenerali mħarrek milli jwegibha għall-oġġezzjonijiet tagħha jew li jagħti deċiżjoni għall-ilmenti tagħha, u għalhekk huwa biss b'azzjoni dwar sħarriġ ġudizzjarju li jista' jingħatalha rimedju minn din il-Qorti⁷. Kemm hu hekk, minkejja li hija kienet interpellat lid-Direttur imħarrek bi protest

⁴ Art. 4(1) tal-Kap 337

⁵ Art. 9 tal-Kap 337

⁶ Art 2(1) tal-Kap 337

⁷ Ara l-*proviso* tal-art. 469A(2) tal-Kap 12 dwar it-tifsira ta' "*egħmil amministrattiv*"

ġudizzjarju f'April tal-2015, kien għadu ma taha l-ebda twegiba sa dakinhar li fetthet il-kawża fid-19 ta' Ġunju tal-istess sena;

Illi kif tajjeb tgħid Eros fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tagħha, l-artikolu 469A(4) huwa eċċezzjoni għar-regola li l-Qrati għandhom ġurisdizzjoni. Għalhekk, jeħtieġ li tali sub-artikolu jitfisser f'sens dejjaq kemm jista' jkun biex ma jgibx fix-xejn l-għan li għalih il-legislatur daħhal din l-għamla ta' azzjoni revizorja fil-proċedura lokali. Kif diġa' ngħad mill-Qrati tagħna, l-esklużjoni tal-ġurisdizzjoni tal-Qrati li jistharrġu għemil amministrattiv għandha tkun ġustifikata biss jekk il-Qorti tkun soddisfatta li, fil-prattika, persuna kellha rimedju fejjiedi u xieraq disponibbli għaliha u hija naqset li tirrikorri għalih bla raġuni tajba⁸;

Illi l-Qorti tifhem li biex il-ġurisdizzjoni tal-Qorti li tistharreġ għemil amministrattiv titneħħa, ir-rimedju taħt xi liġi oħra mogħti lill-persuna mgarrba b'dak l-għemil irid ikun rimedju xieraq u, fuq kollox, effikaċi⁹. Irid jintwera wkoll li l-persuna ma nqdiex bir-rimedju l-ieħor b'mod kapriċċuż, f'liema każ ma jkunx xieraq li, minħabba n-nuqqas tagħha, mbagħad iddur għall-kenn tal-azzjoni ta' stharrig ġudizzjarju taħt l-artikolu 469A. Bilkemm għandu għalfejn jizdied jingħad li jaqa' fuq il-parti li tallega li kien hemm rimedju ieħor disponibbli għall-persuna mgarrba biex tipprova kif imiss li tassew kien hemm rimedju effettiv u li l-persuna naqset bla raġuni tajba li tinqeda bih;

Illi m'għandux ikun hemm dubju li fejn rimedju alternattiv taħt xi liġi speċjali ma jkunx disponibbli għal xi persuna mhux bi ħtija tagħha jew lil hinn mill-kontroll tagħha, ma jkunx xieraq li lil dik il-persuna jitneħħielha l-jedd li titlob lill-Qorti tistharreġ l-għemil amministrattiv li minnu tilminta li ġarrbet xi ħsara jew preġudizzju¹⁰;

Illi għalhekk il-Qorti ser tgħaddi biex tqis jekk hux minnu jew le li Eros kellha rimedju tajjeb u effettiv taħt id-dispożizzjonijiet tal-liġi l-oħra u jekk naqsitx bla raġuni tajba li tinqeda bih;

Illi d-Direttur imħarrek jgħid li ladarba Eros ma qablitx mad-deċiżjonijiet tiegħu dwar il-ħlas tad-dazju minnu mitlub, hija messha ressqet il-kontestazzjoni tagħha quddiem it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva taħt l-imsemmi artikolu 9 tal-Kap 337 tal-Liġijiet ta' Malta;

⁸ App. Ċiv. 6.5.1998 fil-kawża fl-ismijiet *Bunker Fuel Oil Company Ltd. vs Paul Gauči et* (mhix pubblikata) u App. Ċiv.

5.10.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Cauchi vs Chairman Awtorita' tal-Ippjanar* (Kollez. Vol: LXXXV.ii.943)

⁹ P.A. PS 28.1.2004 fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Muscat et vs Chairman tal-Awtorita' tad-Djar et*

¹⁰ P.A. GV 29.3.2004 fil-kawża fl-ismijiet *Dr. Philip Galea et vs Tigne' Development Co. Ltd. et*

Illi skond il-liġi, it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva għandu s-setgħa li *“jirivedi atti amministrattivi istitwiti quddiemu skond dan l-Att jew kull liġi oħra, u bl-iskop ta' l-eżerċizzju ta' kull kompetenza oħra attribwita lit-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva b'din il-liġi, jew taħt din il-liġi, jew xi liġi oħra, kemm qabel kemm wara li jidhol fis-seħħ dan l-Att”*¹¹ u bil-għan dikjarat li jkollu l-kompetenza li jirrevedi atti amministrattivi¹²;

Illi huwa minnu li, minkejja li twaqqaf l-imsemmi Tribunal, il-legislatur ma deherlux li kellu jhassar ukoll l-artikolu 469A tal-Kapitolu 12 u li dan irrimedju baqa' disponibbli wkoll bħala għodda ta' sħarriġ ġudizzjarju tal-għemil tal-amministrazzjoni pubblika. Id-dispożizzjonijiet li jgħoddu għall-Qorti ma jestendux irwiehhom għat-Tribunal¹³. Jista' jkun ukoll li kemm din il-Qorti kif adita biex twettaq l-imsemmi sħarriġ u kif ukoll it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva jwettqu setgħat li jixxiebu¹⁴. Iżda huwa fatt li t-Tribunal imsemmi huwa kompetenti fir-rigward ta' dawk l-awtoritajiet pubbliċi jew dawk il-korpi biss li l-Att kostitutiv tiegħu espressament jagħnih bihom, u ma għandux is-setgħa li jistħarreg l-għemil ta' awtoritajiet oħrajn li jaqgħu fil-kompetenza waħdanija ta' din il-Qorti. Minbarra dan, id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 469A(4) tal-Kapitolu 12 jitekellmu fis-sens li s-setgħa ta' din il-Qorti li tisma' kawża ta' sħarriġ ġudizzjarju tibqa' waħda residwali bħala garanzija aħħarija fejn il-persuna mgarrba ma jkollhiex rimedju ieħor ġudizzjarju jew kważi-ġudizzjarju taħt xi liġi oħra jew quddiem xi tribunal ieħor. Din il-fehma jidher li għadha tgħodd minkejja li, dan l-aħħar, is-setgħat tal-imsemmi Tribunal twessgħu biex issa jista' jqis *“atti amministrattivi tal-amministrazzjoni pubblika fuq punti ta' liġi u ta' fatt”*¹⁵. Jibqa' l-fatt li, minkejja dak it-tibdil, il-legislatur ma hassarx is-setgħat ta' din il-Qorti taħt l-artikolu 469A tal-Kap 12 u wkoll li l-imsemmi Tribunal għandu s-setgħat tiegħu ċirkoskritti kif fuq ingħad;

Illi wara li rat it-talbiet ta' Eros fir-rikors promotur u l-premessi li jwasslu għalihom, il-Qorti tasal għall-fehma li l-eċċezzjoni mhijiex mistħoqqa. Fl-ewwel lok, it-tifsira ta' 'att amministrattiv' taħt il-Kap 490 ma tgħoddx fiha wkoll dik iċ-ċirkostanza fejn l-awtorita' pubblika tonqos milli tagħti tweġiba jew deċiżjoni dwar talba li ssirilha, bħalma wiehed isib fil-*proviso* tal-artikolu 469A(2) tal-Kapitolu 12 dwar x'inhu 'egħmil amministrattiv'. Fit-tieni lok, l-ilmenti ta' Eros ma jillimitawx irwiehhom għall-valutazzjonijiet li seta' għamel id-Direttur Ġenerali mħarrek dwar kemm dazju huwa dovut;

¹¹ Art. 5(1) tal-Kap 490

¹² Art. 5(2) tal-Kap 490

¹³ T.Ġ.A. VG 13.5.2011 fil-kawża fl-ismijiet *Martin Spiteri pro et noe vs Transport Malta*

¹⁴ Ara art. 20(1) tal-Kap 490

¹⁵ Ara l-art 7(1) tal-Kap 490 kif mibdul bis-saħħa tal-Att IV tal-2016

Illli l-Qorti hija tal-fehma li kieku Eros irrikorriet għar-rimedju taħt l-artikolu 9 tal-Kap 337, dan ma kienx jindirizza l-ilmenti kollha li hija għandha fil-konfront tad-Direttur Ġenerali mħarrek f'din il-kawża. Hija din il-Qorti li għandha s-setgħa tisma' dwar dawk l-ilmenti u tqis jekk humiex tassew mistħoqqa;

Illli għalhekk, il-Qorti mhijiex sejra tilqa' l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-imħarrek għaliex ma ntwerilhiex li Eros kellha tabilhaqq xi rimedju siewi u sħiħ taħt xi liġi oħra li messha ħadet u ma nqdietx bih;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni preliminari tad-Direttur Ġenerali mħarrek għaliex mhijiex mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt; u

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompla bil-ġbir tal-provi u t-trattazzjoni fil-mertu;

L-ispejjeż marbutin ma' din is-sentenza jithallew għas-sentenza aħħarija.

Moqrija

**Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef**

22 ta' Ġunju, 2016

**Carmen Scicluna
Deputat Registratur**

22 ta' Ġunju, 2016